"ROBOTCHYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party,
Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.

Phone St. John 1465 **M. Popovich,** Editor.

Subscription $2.50 per year.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціял-демократична часопись, орґан Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить два рази на тиждень.
Редактор М. Попович. Співредактор Д. Лобай.

Річна передплата на" Р.Н." виносить $2.50
Рукописий не звертає ся.

ЗА ОГОЛОШЕНЯ РЕДАКЦІЯ "Р. Н." НЕ ВІДПОВІДАЄ.

Адреса до "Р.Н." така:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658, (Sta. B.) Winnipeg, Man.

З КИМ МИ?

II.

Хіба ніхто другий не бажав так щиро мирного і братерського пожитя і співділаня братніх мас робочого люду України і Росії, як ми, українські соціял демократи ту далеко за морем.

І серце розривало ся на всї ті вісти, які доходили сюди, про міжусобну боротьбу, яка розгоріла ся на Україні.

Тому хотіло ся і хочеть ся знати всю правду про те, що було причиною тої боротьби і хто в ній завинив та хто які в ній мав цїли? Корисні чи некорисні для мас працюючого люду і для справи соціялїстичної революції?

І не по краснорічивих словах ми судили а по дїлах. Не прислухувались ми до лайок, видумок і брехнї всього буржуазного сьвіта проти большевиків анї на чиї би то не було осуджування Укр. Центр. Ради, але слїдилисьмо за дїлами одних і других і важили їх на вазї клясових інтересів пролетаріяту.

Коли Рада Народних Комісарів почала вести мирові переговори, она виразно і ясно заявила, що она змагає не до сепаратного а до загального мира. В Українській Центральній Радї, котра була також за миром, заговорено, що Народні Комісарі не мають права заключати мира, бо він може бути заключений тільки колективним правительством, в яке розуміють ся малиб були ввійти в більшости ті елементи, котрі були за "війною аж до кінця".

В Центральній Радї закидало ся большевикам, що они хотять сепаратного мира, на що нїби Центр. Рада не годила ся.

Ось що про се говорив ґенеральний секретар Шульгин підчас 8 сесії Укр. Центр. Ради на засїданю 12 грудня :

> "Війна загрожує повним розвалом як Росії так і Українї, через те Рада почала перемирря на своїм фронтї. Але ми йдемо другим шляхом як большевики. Мир може бути закінчений колективним правительством, а не совітом народних комісарів. **Большевики хотят заключити сепаратний мир, ми ж на це не згодні, ми не допустимо, щоб Німцї і Австрійцї перекидали свої полки на Анґлїйцїв, Французів і др. Ми стоїмо за загальний мир."**
>
> Шульгин вважає необхідним посилку делеґації до Бресту, разом з цим зазначає, що Ґенеральний Секретріят не розпалює мілїтаристських пристрастей, а стремить до мирного (?) полагодженя з великоруською властю. (Гл. "Роб. Ґаз." ч. 206).

Оказало ся відтак, що большевики нїяк не хотїли погодити ся з нїмецькими мілїтаристами і імперіялїстами, коли ті притиснені большевиками до муру, виявили свої заборчі пляни і спротив самоозначеню народів. А Укр. Центр. Рада не лише, що забула про все, що недавно говорило ся на її засїданях і поспішила заключити сепаратний мир, але ще й тим поставила Росію і Румунію в таке положенє, що они мусїли згодити ся на ганебний мир.

Укр. Центр. Рада посуджувала большевиків, будьто би они хотїли заключити сепаратний мир коштом кривди України, а тимчасом не Нар. Комісарі його заключили а Укр. Центр. Рада, і заключила она його коштом ослабленя російського революційного фронту і віддана його на розбій Нїмцям.

Чи було се в інтересї українських, російських, фінляндських і др. мас працюючого люду?

Зробила се Центральна Рада тому, що хотїла забезпечити українському народови мир?

Єсли так, то чогож Центр. Рада заключаючи мир просила Нїмців, щоби пішли війною проти Росії і щоби прислали свої війська на Україну для помочи в війнї проти большевиків з котрими на всякий случай є якась скількість і чисто-українського пролетаріяту, хочби з самих "низин", як каже "Робітнича Ґазета"?

Хіба ведучи Нїмців проти власного населеня України неукраїнського і українського Центральна Рада робить мир?

І якже ще се, що Центр. Рада візвала проти большевиків їхнїх спільників?

А такими їх називає навіть сама "Роб. Ґазета". Ось прочитайте:

> "Конфлїкт між Центральною Радою та Совітом Народнїх Комісарів вступає в нову стадію. Як повідомляють вечірні ґазети Совіт Нар. Ком. "вважає доцільним роспочати дїлові переговори з Радою з метою усуненя сутичок".
>
> "Не входячи в оцїнку їхньої мотивовки цїеї "доцільности" (треба ж людям якось виплутатись з того лиха, в яке вскочили!) можна булоби вітати постанову Нар. Комісарів як бажанне (хоч і трохи запізне не) полагодити справу миром, як признання недопустимости збройної борьби між **двома частинами однієї і тієї ж демократії.**
>
> "Проте ріжні факти останнїх днїв, що показують нам як большевики на дїлї розуміють право націй на самозначення примушують нас утриматись від такого вітання.
>
> "Факти ці свідчать, що справдї, не випадкові непорозуміння лежать в основі большевистського походу на Україну, а причини богато глибшого характеру.
>
> "А саме — імперіялїстичні тенденції російських большевиків, як се ми не раз вказували.
>
> **"Тут треба шукати причин і з тієї підозрілої спілки большевиків з Нїмцями, про котру так настирливо говорять, ті, хто був свідком харківських подій. Нїмцям треба було ослабити Україну, щоби знищити небезпеку з її боку перешкодити тим шкодливим для України умовам миру, котрих бажало ся очевидно, Нїмцям."** (Гл. "Роб. Ґаз." ч. 214 ст. "Мир з Нар. Ком.").

І якже се так? Большевики і "частина однієї і тієїж демократії" і спільники Нїмців!? Як они спільники Нїмців то чому Центральна Рада тих їхнїх спільників візвала собі на поміч проти них?

Чи може Укр. Центр. Рада після заключеня сепаратного мира переконала ся, що то Нїмці "частина однієї і тієїж демократії" і прихильники соціялїзму а большевики вороги тих же?

А дальше "Роб. Ґаз." в висше згаданій статї каже таке:

> "З Нїмцями не повело ся (розуміеть ся большевикам): навіть **задурманених вірою в негайну соціяльну революцію** большевиків бере острах за можливі наслїдки нїмецького миру."

І дивно, що **незадурманених** вірою в негайну соціяльну революцію мирових делеґатів Центральної Ради трохи пізнїйше як се писала "Р. Ґ." не брав острах за наслїдки нїмецького мира, коли такий острах брав навіть задурманених большевиків. Видко Центр. Рада переконала ся, що нїмецькі імперіялїсти добрі люди, тому й запросила їх з большевиків "дурман" виганяти.

Все те показує, що слова розминають ся з дїлами, ба й з правдою.

А от ще одно в проклямації Ґенерального Секретаріяту, папечатаній в "Роб. Ґазетї" з 24 грудня, м. р. (ч. 215) говорить ся про голод на Українї таке:

> "Ґенеральний Секретаріят Української Народньої Республїки звертаеть ся до всїх громадян Української Народньої Республїки з закликом домогти йому в роботьбі з голодом, який насунув ся на Україну. **Наша армія зосталась без хлїба і голодує. Робітники в городах голодують. В де-яких місцевостях голодують біднїщі селяне. Починаеть ся голод в богатьох містах і селах держави.** В цей скрутний, тяжкий час знаходять ся люде, які ховають свій хлїб і не здають його продовольчим орґанам, маючи надію продати його по дорогій цїнї спекулянтам, або перекурити його на горілку."

А кінчить ся вона так:

> "Тілки дружна піддержка всього трудящого народу і негайна здача хлїбних лишків продовольчим управам врятує наших салдатів, робітників і селян від голодної смерти, а Ґенеральний Секретаріят Української Народньої Республїки від загибелї."

Спитаймож себе отверто і щиро: Чи так поступилоб дїйсно соціялїстичне правительство, яким себе зве правительство України, що в той самий час, коли мілїонам українських робітників і селян в вічи заглядає голодова смерть, віддалоб бандї кайзерівських грабіжників 60,000.000 пудів збіжа та й ще запросилоб до себе тих бандитів, щоби пльондрували і рабували край з усього, що в ньому найдуть? Чи се те велике добро, яке Центр. Рада зробила українському працюючому народови заключенем сепаратного мира з кайзерськими правительствами?

І в той самий час, коли кайзерські раби запрошені граблять Україну, прочитайте, що роблять самі приклонники Ради з большевиками:

> ..." большевики післали віддїли червоної ґвардії в гайворонський повіт і в Суми для купівлї зерна й муки. В гайворонськім повітї вони купили та вивезли до 20,000 пудів хлїба. В Сумах їм не вдалось. Вони **закупили** хлїба на 20,000 карб., заплатили грішми — але вивезти не вспіли. В містї орґанїзував ся віддїл з Українцїв та не дозволив їм вивезти зерно: — вони забрали в большевиків і хлїб і підводи з кіньми". (Гл. "Роб. Ґазета", ч. 212).

Отже большевики-"грабіжники" **купили** зерно і **заплатили** за нього, то у них забрали і хлїб і підводи з кіньми та й гроший не віддали. А **Нїмці** "порядні" люди, **рабують** що попаде, розбоєм беруть, то їм ще й підводи дають і они можуть числити на зичливість українського "соціялїстичного" правительства.

Чиж можемо ми погодити ся з тим всїм, що там робить ся під контролею Центральної Ради?

Чи ми можемо стати без застережень по її сторонї і сказати, що она все робить для добра українського працюючого люду? Що для його добра она йде з Нїмцями дусити революційний пролетаріят, аби не допустити до "передчасної" соціялїстичної революції?

Чи можемо ми похвалити наших товаришів соціял-демократів на Українї за те, що они так далеко зійшли з свого пролетарського шляху боротьби і поєднали ся з дрібнобуржуазною великою більшістю в Центральній Радї, котрі самі признають ся, що їм треба вже вертати назад на свою пролетарську позицію?

Нї! Не можемо. Не нам потрібно зміняти своє становище а їм.

І они се вже видять, що дальше йти по тій дорозї на яку они заблудили зі шляху боротьби за національне визволенє.

Український працюючий люд вже бачить ту величезну траґічну помилку, яку він зробив дозволивши повести себе в союзї з Нїмцями до боротьби проти російського і своєгож таки революційного пролетаріяту.

І хоч Нїмцї всякими інтриґантськими способами старають ся запалювати дальше братовбійчу війну, щоби самі они могли із ньої користати, то всеж вже є вигляди на те, що та війна буде спинена і що пролетаріят України і Росії подасть собі руки і вдарить разом на свого спільного ворога.

Наспіли вже вісти, що між Радою Народнїх Комісарів і Укр. Центр. Радою має прийти до мира. Сам проф. Грушевський налягає на те, щоби Центр. Рада заперестала війну проти большевиків, бо народні маси невдоволені із полїтики Центральної Ради.

Видно отже, що ті українські селяне і робітники, що піддержують Центральну Раду, видять вже траґічну помилку в війнї з революційним пролетаріятом.

І сподїємо ся, що недалекий той час, коли працюючий люд України і Росії понад голови своєї буржуазії і їх оборонців нїмецьких мілїтаристів по братерськи стисне кріпко свої мозолисті руки і разом як братя і товариші будуть бороти ся в рядах міжнародної рполетарської революційної армії за добро і щастє всього поневоленого працюючого люду.

І не лише ми і певна частина українського пролетаріяту будемо з большевиками в рядах революційного пролетаріяту, але й весь убогий працюючий люд України злучить ся з нами, злучить ся з міжнародньою революційною пролетарською армією на фронтї клясової боротьби.

Дописі.

НОВИЙ ВІДДІЛ У.С.Д.П. В ТОРОЛД ,ОНТ.

На нашу місцевість мало хто звертав увагу, а декому здавало ся, що тут робітники нїколи не пробудять ся з твердого сну, хоч працює їх тут около чотири сотки.

Але за старанєм кількох сьвідомійших робітників скликано в нас на 12 марта робітничі збори, на котрих рішено заложити віддїл У.С.Д.П. Збори отворив т. Гр. Хімюк і пояснив присутним цїль зборів. Його вибрано також одноголосно на предсїдателя, а він покликав на секретара зборів т. Теодора Бойчука.

Тов. Гр. Хімюк забрав слово і в своїй палкій двогодинній промові представив зібраним, на що і для чого потрібна робітникам їх власна орґанїзація, особливо українським, росказав, хто ми є, ким і за що заку ті та в який спосіб ми можемо скинути з себе ті кайдани, які носимо на собі сотки років. За так гарну промову присутні нагородили бесїдника довгими, гучними оплесками.

За згодою присутних робітників засновано на сих зборах віддїл У.С.Д.П. і вибрано заряд віддїлу, до котрого увійшли слїдуючі товариші: Іван Курґаневич, орґанїзатор; Гр. Хімюк, фінанс. секретар; Ґео. Арнавт, скарбник; Петро Даниляк, бібліотекар; Олекса Щур і В. Мостовий, котрольори; Семен Любуниш, кольпортер.

По скінченю зборів присутні розійшли ся охочі до дальшої працї домів.

Хай жиє Соціялїзм! Хай жиє У.С.Д.П. для осьвідомлюваня і визволу українського працюючого народа.

Ваш за кращий лад,

Тео. Бойчук, секр. зборів.

ЩЕ В СПРАВІ УКР. ДЕЛЕҐАЦІЇ ДО ОТТАВИ.

Вакав, Саск.

Читаючи в "Кан. Фармері" і "Укр. Голосї" про виїзд укр. делеґації до Оттави, я був дуже цїкавий побачити справоздане Слїпченка з його поїздки до Оттави. Однак не знайшов я в тих ґазетах нїчого про справоздане Слїпченка кромі нагани для "Р. Н." З того виходить, що Слїпченко не був далї поза Він нїпеґом, бо не було жадного справоздання з того, що він мав би був робити в Оттаві. Розумієсь, ми Саскачеванські фармері і не маємо права домагати ся від Слїпченка справоздання просто тому, що ми його туди не висилали. Я переїхав яких 40 миль на схід почавши від Саскатуну аж до Мелвіл а на північ до Прінц Алберт і всюди питав фармерів про виїзд Слїпченка як делеґата від них до Оттави. — І щож я довідав ся? Жадний фармер не чув і не знав, коли Слїпченко відїхав до Оттави і в якій справі. А в "чисто українських, незалежних" часописях ми читали, що Слїпченко виїхав до Оттави як делеґат від Українцїв зі Саскачевану, як делеґат саскачеванських фармерів.

Тому я на отсїм місци хочу спитати делеґата Слїпченка, чи він уважає Саскатун за цїлий Саскачеван, чи він уважає горстку саскатунських консервативних аґентів за українських фармерів в Саскачеванї??!

Я яко фармер просив би від себе панків в роді Слїпченка, щоби они не запльовували нам очи, коли роблять щось на свою користь, а щоби сказали отверто перед фармерством чи робітництвом, що они роблять се в своїх власних цїлях, для своїх особистих інтересів. А як они роблять щось нїби для "народу", як прим. висилане до Оттави делеґації, так хай скликають фармерів і робітників, а не саскатунських консервативних аґентів, щоби потім говорити, що се був усьой укр. саскачеванський нарід.

В Галичинї робили так з нами польські пани, а тут роблять так з нами "свої" укр. консервативні і лїберальні аґенти.

Думаю, що на сей раз вистарчить, а коли треба буде подати більше, то подам ще більше.

Фармер Н. Г.

ПРЕДСТАВЛЕНЄ В ЕДМОНТОНІ.

Віддїл У.С.Д.П. в Едмонтонї відограв дня 30 марта с. р. чудове представленє "Верховинцї", на котре зійшло ся поважне число гостий. Штука випала знаменито. Всї аматори, які грали менші чи більші ролї, вивязали ся досить гарно, а особливо т. Клибановський, який грав ролю Антося.

При закінченю представленя сталась маленька пригода. Іменно шайка едмонтонських роздорників, на чолї з укр. учителем Микитюком, який найбільше старає ся шкодити робітничому рухови в Едмонтонї, ся шайка позбігалась до одного кута і як лише за послїдним актом спала куртина, вона почала ревіти свої пісні, щоби тим способом не дати аматорам на сценї відсьпівати Марселезу. Та публика побачивши таке нахабне поведенє учителя і його шайки, почала зі всїх сторін галї кричати на них, щоби они замовчали. Коли они втихли ,тов. Клибановський забрав слово, подякував зібраним гостям за участь в представленю і напятнував учителя Микитюка і його шайку за їх підлу кириню між робітництвом, за що присутні гостї нагородили його бурними оплесками.

Опісля аматори відсьпівали Марселезу, по скінченю котрої понесли ся по цїлій галї бурні оплески.

Всїм аматорам складаю на отсїм місци в імени віддїлу У.С.Д.П. подяку за їх труд коло виставленя представленя і взиваю їх до дальшої працї на сїм полї. А едмонтонським роздорникам хай буде ганьба за їх кириню між укр. робітництвом.

Ваш в борбі за Соціялїзм,

П. Кочук.

ПРЕДСТАВЛЕНЄ В РІДЖАЙНА.

Дня 23 марта, с. р. аматорський кружок при віддїлї У.С.Д.П. "Злука" в Ріджайна, Саск. відограв представленє "Убійники". Всї аматори і аматорки вивязали ся з своїх роль дуже добре, хоч деякі з них виступали на сцену перший раз. Публика була задоволена з гри аматорів і нагороджувала їх дуже часто гучними оплесками.Всїм аматорам, що не жалували свого труду коло виставленя представленя, належить ся сердечна подяка. Дохід з представленя призначений на закупно власного будинку для товариства.

Учасник.

ВОЄННІ ПРИГОДИ НІМЕЦЬКОГО ДЕЗЕРТИРА.

IV.

НІМЕЦЬКІ ЖОВНІРИ І БЕЛЬҐІЙСЬКІ ЦІВІЛЬНІ.

(Продовженє).

Мешканцї Sugny заслугували на милосердє. Перше їх спльондрували перелїтаючі французькі жовніри, союзники Бельґійців, котрі забрали з собою все, що могли в поспіху загорнути, а тепер Нїмцї поступали не лїпше.

В однїй сїмї складаючій ся з сїмох осіб нам росказали, що Французи забрали весь хлїб і мясо. Они переглянули всї мисники і полицї і вкрали навіть золоті кишенкові годинники, що належали до дочок тої сїмї. Такі і подібні оповіданя ми чули від кількох фамілїй тої місцевости і те, що ми спершу уважали неможливим з нашої сторони, ми тепер оглядали власними очима. Навіть наші добре виховані жовніри рабували, грабили і крали. Війна не робить ріжницї між приятелем і ворогом.

Грохіт армат, який було чути дуже виразно, вдержував мешканців в безперестаннім страху і неспокою, так, що ми остаточно зовсїм могли розуміти, чому ті люди молили ся Богу, щоби він був такий ласкавий післати Нїмцям побіду. Один старий властитель гостинницї пояснив менї в досить плинній нїмецькій мові: "Бачите, се не тому, що ми є за Нїмеччиною. Боже борони! Ми є лише Бельґійцї і ми призвичаєні до того так, що ми радше останемо Бельґійцями до кінця нашого житя. Але, колиб Нїмцї мали тепер відступати, то Французи прийшлиб назад і наше село сталоб знова сценою бою. І та окрушина нашої власности, яка нам осталась, стала би добичею поломінїй. Тому Нїмцї мусять побідити". І відтак він почав знова молити ся.

Та околиця послужила два рази місцем сховку для Французів, а тепер там були Нїмцї. Не було отже чого дивувати ся, що населенє терпіло нужду і голод, тож ми часто дїлили ся нашими порціями з переживаючими тяжкі хвилї людьми. Я і моїх двох товаришів віддалисьмо наші "зелїзні порції" (консервоване мясо, ярину і пачку бішкоктів) однїй женщинї "поблагословленій" восьмома дїтьми. На зазив ми не могли показати наших "зелїзних", і тому кождий з нас мусїв стояти два рази на вартї за кару за той слабий доказ нашої любови ближнього. Наш пів-ротний вожд ляйтнант Спан висказав опінїю, що милосердє було ідіоцтвом, а що жінка мала восьмеро дїтий, то се її власна справа. Відтак він закінчив з великим притиском буквально так: "В війнї кождий є своїм найблизшим сусїдом, навіть коли всї довкруги нас умирають в рові".

Инший жовнїр дістав чотирнайцять днїв стислого арешту. Він ішов з хлїбом до одної голодної убогої сїмї і мав в руках шість малих військових бохонців, котрі він випросив від жовнїрів. Його стрінув той самий ляйтнант Спан, котрий був в товаристві кількох фельдфеблїв. Коли Спан спитав його, куди він несе той хлїб, сапер відповів, що іде до убогої фамілїї, котра прямо гине з голоду. Тодї ляйтнант приказав йому віднести хлїб сейчас до компанії. При тім він обсипав жовнїра всїми "військовими" висловами, які лише йому на думку прийшли, як напримір, "Чи ти сказив ся?", "Осле!", "Дурний осле!", "Йолопе!" "Ідіоте!" і т. п. Колиж жовнїр зовсїм не дав ся сконфузити але пустив ся дальше своєю дорогою, ляйтнант вигремів свій приказ ще раз, після чого жовнїр повернув ся, кинув хлїб під ноги ляйтнанта Спана і сказав спокійно: "Дурнї і ідіоти мусять проливати свою кров, щоби охоронити також і твою юнкерську фамілїю від нужди, яку нанесено сьому убогому населеню".

Що сапер дістав лише два тижнї стислого арешту за "нечемне поведенє супроти старшини" з обтяжаючими обставинами, се було диво; йому справдї вдало ся вийти з біди дешевим коштом.

Після воєнного права він мав відбувати свою кару в слїдуючий спосіб: Коли його компанія пішла вечером на спочинок, або після бою або маршу, він мусїв рапортувати ся кождого дня через два тижнї перед льокальною або кемповою сторожею. Коли компанія спочивала і жовніри могли собі ходити свобідно він мусїв бути в вартовій кімнатї, з котрої він міг вийти лише для полагодженя своїх природних потреб та й то лише за дозволом відбуваючого варту фельдфебля і в товаристві жовнїра, що стоїть на вартї. Йому не вільно було курити анї читати, розмовляти з кимсь; його порції він діставав від вартового і мусїв оставати в вартовій кімнатї аж до часу вимаршу його компанії. Поза тим його привязувано до дерева або до чогось иншого на цїлих дві години кождого дня. Він був звязаний шнурами і мусїв через тих дві години стояти, навіть тодї, коли він машерував 30 миль або як виставляв на небезпеку своє житє в бою за ту саму "вітчину", що звязувала його шнурами.

Гнїв серед жовнїрів зростав і, в наслїдок многих завдаваних строгих кар, дійшов до тої міри, що майже всї жовніри відмовляли ся вязати своїх товаришів. Я також відмовив ся і коли продовжавим опирати ся помимо повторюваних приказів, мене також засуджено на два тижнї стислого арешту, як "цїлковито непоправного грішника", за "невиконуванє даваних росказів" і за "впертий непослух".

(Дальше буде).

ТОВАРИШІ! ПОМАГАЙТЕ "РОБ. НАРОДОВИ"!

ПОШУКУЮ

своєї сестри Філіпіни Левицької, з села Вовсвин, пов. Сокаль, Галичина. Хто би про ню знав або она сама, прошу зголосити ся на адресу:

Mykola Lewitzky
131 Park-Roar of Facer
St. Catherines, Ont.

32)

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO